

SÜÜTU MÄRK: Õpetajatele öeldavate roppuste kõrval on näpunäitamine sulsa süütu tegu.

Õpetajad s

Mis saab siis, kui õpilane õpetajat roppustega kostitab? Nelja Tallinna kooli õpetajad on palunud abi politseilt.

**Juhani Püttsepp
Birgit Püve**

kuum@ekspress.ee

“Kuna nõukogudeaegsed klassiüksed pole helikindlad, kuuleb klassist selliseid lausekatkeid, et hakkad kahtlema, kas ukse taga on põhikooli õpilased või paadunud, vanglast läbi käinud pätid,” kirjutab Ekspressile üks Harjumaa õpetaja.

“V- ja p-tähega sõnad lendavad laste jutus lause otsas nagu refrään,” täiendab matemaatikaõpetaja, kes iga päev peab maadlema oma kooli kuulsa roppendajaga.

See, et õpetajaid kõige intiimsematesse kohtadesse saadetakse, pole Eesti koolides sugugi harv juhus.

Tallinnas on asi kõige hullem. Noorsoopolitsei lauale on pealinna koolidest potsatanud juba õige mitu avaldust. Lapsed roppendavad või sõimavad õpetajat litsiks.

Kaebusi on uus õppeaasta toonud Tallinna 63. põhikoolist, Arte gümnaasiumist, Tallinna üldgümnaasiumist ning Mustamäe reaalgümnaasiumist.

Inglismaal on olukord läinud koguni nii karmiks, et sekkuma on pidanud valitsus. Ajakirja Prospect andmetel kavatseb Briti valitsus kolme aasta jooksul kulutada koolilaste halva käitumise vastu võitlemiseks ja heade õpetajate koolis hoidmiseks 470 miljonit inglise naela.

Kuidas käituvad meie pedagoogid?

Liia Veeperv,

**Tõrva gümnaasiumi
pikapäevarühma kasvataja:**

Õpetaja ei tohi midagi teha, kui laps halvasti ütleb. Paned lapsele käe õla peale, laps küsib: “Miks te ahistate mind?”

Ja nii see kool võitleb: valvab, ennetab, kannatab.

Üks kord on mulle ka öeldud. Aga see hingeke tuli ise ja palus: “Andestage!” Laps siis ise seletas, et põhjus pole temas, vaid haiges ühiskonnas. Emad-isad töötud, rahvas närviline.

Toomas Jürgenstein,

**Tartu Hugo Treffneri
gümnaasiumi filosoofia-
ja religiooniõpetaja:**

Otse halvasti ei ole mulle üteldud. Aga õpilastel omavahel ikka juhtub, poolihääli või kõvemini. Lihtsamast saab naljaga üle, aga kui keegi teise suhtes jõupositsioonilt pörutab, siis võtan ütleja nelja silma all ette.

**Anonüümsust soovinud
matemaatikaõpetaja:**

Kui õpilane mind sooja kohta saadab, jääb mul üle öelda: “Ära nii tee.”

Koolis on au sees õpetaja Laurid, kes kingivad viiuleid, aga mitte Julk-Jürid, kes tegelikult võitlevad koolivägivalla vastu.

Meie koolis on üks kuulus poiss, kes saadab kõiki õpetajaid p....

Mina küsisin tema käest, kas seal p....s on siis õppenõukogu, et sa mind sinna saadad.

Seepeale käskis poiss mind v-tähega kohta minna.

Helistasin tema emale, aga midagi pole muutunud.

Tatjana Kodas,

**Tartu Puškini gümnaasiumi
eesti keele õpetaja:**

Minu kuuldes on selliseid sõnu öeldud haruharva. Omakeskis mõnikord lipsab. Pärast märkuse tegemist need sõnad ei kordu.

Üks poiss kasutas teatud para-siitsõna. Rääkisin temaga, pärast seda hakkas ta selle sõna asemel ütlema “ups”.

Eda Lüütsepp,

**Võrumaa Krabi kooli
eesti keele õpetaja:**

Ei ole otseselt ja valjusti mind keegi kuhugi saatnud.

Kui see õpilaste vahel juhtub, reageerin kohe. Üten, et selliseid väljendeid tunnis ei tarvitata või palun tunnist lahkuda.

Krabil asub õpilaskodu, internaat laste jaoks, kes pärit asotsiaalsetest peredest. Nende laste sõnavara on vägivaldsem.

Eha Kuuskmäe,

**Jõgevamaa Palamuse
gümnaasiumi käsitööõpetaja:**

Need ütlemlised tulevad nagu poolkogemata, need on suus juba soojaks räägitud. Tüdrukul kukub midagi laualt maha, kohe ta ütleb roputi.

Minule ütles “mine sina sinna” üks neljanda klassi poiss, kui sai teada, et on tasuta toidu saajate hulgast välja jäänud.

Ütlesin talle, et pole sellist ütlemlist ära teeninud. Siis palus ta kähku vabandust.

Üks laps hõikas nii üle klassi ja ütles siis mulle: “Õpetaja, ärge võtke südamesse!” Ma ei saa niimoodi, et ma südamesse ei võta.

Kehalise kasvatuse tunnis peavad roputi ütlejad staadionil ringe jooksmas.

Maiju Zuping,

**Kuressaare ametikooli eesti
keele ja kirjanduse õpetaja:**

Õppeaasta lõpus tuli minu juurde

saadetakse pikalt

noormees, kelle hinne oli mitterahuldav, ja ütles, et tahab ka õpinguraamatuste hinnet. Kirjutasin selle sisse ja seepeale kaotas õpilane enesevalitsuse ja ütles: "Mine p....!" Järgnes klassist väljumine kohutava uksepaugutuse saatel. Ta lootis, et kirjutan sinna midagi paremat, kuigi samas ta teadis oma hinneteseisu. Natuke aega hiljem tuli noormees rahunenult tagasi, vabandas ning küsis, kas tal on võimalik oma hinnet parandada.

Mõnikord olen kasutanud nn ümbersõnastamist ("Ma sain aru, et ma pean..."), ja kui see tuleb minu suust, siis enamasti see võtab tummaks.

Anonüümsust soovinud Viimsi keskkooli õpetaja:

Ma ignoreerin õpilast, kui minu hinnangul oli tegu paadunult pahatahtliku lapsega. Noorema lapse või juhusliku ütlemise puhul püüan huumoriga asjast üle saada, näiteks küsin: "Ka sa sööd ka selle suuga?" Oma neljase poja saadan seebiga suud pesema.

Õpetaja saab teha politseile avalduse, aga seda ma ei julge. Pärast ei julge ma näiteks enam läbi pimedat pargi minna või leian oma jalgratta kummid katki torgatuna.

Ave Linaste,

Merivälja põhikooli eesti ja inglise keele õpetaja:

Päris pikalt pole mind saadetud, kuid on siiski vaikselt sosistatud või näidatud tagaselja näppu. Meie koolis on välja töötatud konfliktikaartide süsteem. Väärteo puhul kirjutavad nii õpetaja kui ka õpilane oma seisukoha ja selektuse paberile.

Ülle Maasalu,

Türi gümnaasiumi emakeeleõpetaja:

Ei meenu, et mind oleks kuhugi... saadetud. Kui selline asi juhtuks, püüaks võtta huumoriga. Õpetajate toas kurdavad ebaviisaka käitumise üle tundides kõige rohkem 8. klasside aineõpetajad.

Anu Kell,

Saue gümnaasiumi õpetaja:

Mul oli klassis üks poiss, kes saatis igal õppeaastal mõne naisõpetaja kuskile "heasse kohta". Klassijuhatajana vestlesin temaga iga kord, aga kuna poiss oli lagunenu perekonnast, kus isa kasvatas poega üksi, siis oli mul sügavalt selline tunne, et kodus isa andis talte õiguse.

Leebematest õpetajatest astutakse lihtsalt üle. Paistab, et tänapäeva ühiskonnas kehtib printsip "Hammusta ise, muidu hammustatakse sind".

Tuulike Agan,

Merivälja põhikooli muusikaõpetaja:

Endal pole probleeme olnud. Küll aga sõimas üks minu klassi 14aastane poiss üht aineõpetajat litsiks. Kutsusin poisi koos ema ja solvatud õpetajaga kokku ja arutasime probleemi tagamaid. Sel juhtumil tundis õpilane, et õpetaja ei kohelnud teda teistega võrdselt. Mõlemad osapooled said oma selgitusi anda. Pinged lahenesid silmnähtavalt.

Lorina Kukk,

Paide gümnaasiumi keemiaõpetaja:

Ropendaja suutropp

Väljavõte George Watsoni

"Koolikäitumise käsiraamatust" (tõlge eesti keelde 2003 El Paradiso, haridus- ja teadusministeerium):

"Kui kuulete õpilast kirumas või vandumas, laske õpilasel ebasobiva keelekasutuse vormile kirjutada, mida ta täpselt ütles, kusjuures ühtki sõna ei tohi vahele jätta. Õpilane peab ka kirjeldama olukorda, mis ropendamiseni viis.

Õppealajuhataja või õpetaja võtab täidetud lehe enda kätte, lisab oma kommentaari, paneb selle kooli logo ja aadressiga ümbrikku ning kirjutab sellele õpilase nähes lapsevanema aadressi. Siis kleebib õpetaja ümbrikule margi ja riputab kirja õpetajate tuppa teadetetahvile.

Õpilasele tuleb öelda: "Kui me veel kuuleme sind koolis ropendamas, siis võtan selle kirja siit stendilt ja panen posti.""

Õpetaja peab igal juhul jääma INIMESEKS. Ka mind on pikalt ära saadetud, reeglina vastan – käin ära, tulen tagasi ja olen veel hullem. Puberteedialise vihapursked ei ole suunatud minu isiku vastu, vaid see on minu roll, mida ta ei salli. Olen töötanud koolis 16 aastat ja endised õpilased, eriti need kõige "pätimad", teretavad tänaval ja tunnevad huvi minu käekäigu vastu.

Olen kindel, et lapsega peab rääkima, rääkima, rääkima. Siis ta kas tüdineb õpetajast ja jätab ta rahule, või jääb kuulama – ja kuuleb, et õpetaja ei olegi mingi eelajalooline monstrum, vaid samuti inimene.

Raili Leesalu,

Kullamaa keskkooli eesti keele õpetaja:

Oli vist veerandi viimane nädal, kui kaheksanda klassi noormees reageeris saadud hindele: "Putsi!" Ütles seda pea-aegu endale, aga ma seisin ta kõrval ja kuulsin. Küsisin, kas ma tõesti kuulsin õigesti. Ta kinnitas mu arvamust ja ma tuletasin talle meelde, et ta viibib koolis. Jätkasin tundi.

Märksa inetum oli juhtum, kui kuuenda klassi noormehed olid vahetunni ajal kirjutanud tahvlile minu nime ümber nii palju solvanguid, kui neil meelde tuli. Vapustas just sihilik ja põhjendamatu pahatahtlikkus. Muidugi ei leidnud korrapidajapoiss tahvilappi, seega olime sunnitud tunni algusega viivitama, et tahvel puhtaks saada.

Reet Alevi,

Türi gümnaasiumi õpetaja:

Õnneks ei ole mind küll kuhugi saadetud õpilaste poolt. Nimetatud on küll üks kord *whizz*, kui õpilane sai tagasi oma töö, kus oli hinne all "2".

Üks teine aineõpetaja saadeti p...i, sest õpilane sai töö eest kahe.

Elo Reinik,

Nõmme erakooli matemaatikaõpetaja:

Arvan, et teatud juhtudel ei ole ainult üks osapool süüdi. Äkki on mõni pe-

dagoog vale ala valinud? Kas õpilane tohib ennast kaitsta? Tunnen inimesi, kes on töötanud vanglakoolis ja õpilastega rahule jäänud. Mõtlemisainet rohkesti!

Jelena Laanjärv,

Saue gümnaasiumi vene keele õpetaja:

Ei ole ükski õpilane mind veel "pikale teekonnale" saatnud. Pean lapsest alati lugu ja reeglina õpilased, tunnetades seda, vastavad mulle samaga. Või on mul lihtsalt vedanud koolidega – olen töötanud Kärkla keskkoolis ja nüüd siis seitse aastat Saue gümnaasiumis. Kõige kindlam on rahulikuks jääda, mitte tormiliselt reageerida. Ja hiljem õpilasega (ja vanematega) neljasilmajuttu puhuda.

Tatjana Zarutskihh,

Narva Pähklikmäe gümnaasiumi direktor:

Kui enne tarvitasid neid sõnu vaid teismelised poisid, justkui kambaparoolidena, siis nüüd, mis on kõige kurvem, ütlevad inetult ka 5. ja 6. klassi tüdrukud.

See on massimeedia mõju, tülgastavad saated, negatiivsete joonte rõhutamine, tapjafilmid. Lapsed võtavad sealt omaks, et end tuleb kaitsta ropude sõnadega. Nad ei teagi, mis kõik need sõnad tähendavad. Nad kohkuvad ära, kui teaksid.

Laine Väibe,

Põlvamaa Kammeri kooli eesti keele ja kõneravi õpetaja:

Sõnavara on kohutav, lapsed ei vali sõnu, räägivad omavahel ükskõik mida ja afektiseisundis ütlevad ka õpetajale, mida sülg suhu toob. Meie abikooli lapsed on oma kodu peeglid, head asjad – armastus, ausus, tagasihoidlikkus – on asendunud ükskõiksusega.

Kui selline sõna kõlab, jään vait ja küsin: "Kas ma kuulsin õieti? Kuidas ma pean seda mõistma? Kas sa niivii-si suhtledki?"

Imbi Vaikmäe,

Põlvamaa Krootuse kooli õppealajuhataja:

Lapsed on hakanud neid sõnu vähem varjatult ütlema, nad on muutunud na-haalsemaks. See saab alguse kodust, tööpuudus, alkoholism, nagu kulutuli, üks põhjustab teist. Põlvamaal on riigi kõige väiksem keskmine palk.

Väga paljudel juhtudel on need lihtsalt sõnad. Kui märkus teha, võtavad lapsed asja tõsiselt, aga koos kaaslastega unustavad selle.

Õpilane, kes vannub, head käitumishinnet ei saa.

Lembi Ivask,

Jõgeva gümnaasiumi vene keele õpetaja:

Ühele noorele kolleegile ütles õpilane tunnis: "Ma tahan nüüd kusele minna!"

Kolleeg oli vastanud samas laadis: "Sa ei lähe praegu kusele." Pärast seda oli vaikus.

Kaugeltki kõik lapsed ei räägi nii, igas klassis võib neid olla üks-kaks last, aga nendega pole mitte midagi teha.

Vaatan koos lastelastega televiisorit ja mõnikord hakkab endal piinlik. Näiteks SMS-sõnumitest, mis seal üle ekraani jooksevad.